

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Biblioteques
Unitat Tècnica i de Projectes

Proposta d'augment de la visibilitat de la producció científica de la UAB

Bellaterra, octubre 2008

(Versió 2)

L'objectiu principal del Dipòsit Digital de Documents (DDD, <http://ddd.uab.cat>) és facilitar l'accés i millorar la visibilitat del material digital que es troba a la institució o que es pot oferir per l'acord amb els editors.

Un altre objectiu és la promoció i preservació de l'accés a la producció científica del professorat dins del procés de transformació de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Més que un dipòsit de tipus específics de continguts, el DDD és un paquet de serveis que oferim a la comunitat del nostre campus per tractar i difondre materials digitals que recolzen la missió específica de la Universitat i, per extensió, la investigació científica a Catalunya.

Segons en Bernard Rentier¹, rector de la Université de Liège, la universitat té tres objectius en relació a la recerca:

- Disseminar el resultat de la recerca científica de forma àmplia, democràtica i oberta.
- Tenir accés a tota la literatura de recerca sense limitacions (sense barreres de pagament o de permisos). La informació científica ha estat generada amb fons públics, però en canvi no és pública, el seu accés, majoritàriament, és de pagament.
- Poder reutilitzar el material propi (retenir el dret de còpia).

Les universitats han de tenir dos objectius pel que fa a la informació científica generada en el seu si: assegurar que la recerca a la que donen suport tingui el màxim impacte i tenir un repertori complet de la producció científica a la que donen suport o generen.

¹ (Conferència B. Rentier: "Open Access to scientific documentation: institutional electronic repositories, a mandate for all researches". Maig 2008)

1. Accés obert

L'accés obert (OA) a la informació científica consisteix a dipositar la producció de recerca a la xarxa de forma lliure i gratuïta com alternativa al paradigma de pagar per accedir a la informació generada a les pròpies institucions.

Després de la Conferència 'Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities', l'any 2003, va aparèixer la Declaració de Berlín sobre l'accés lliure al coneixement de les ciències i de les humanitats (http://www2.ub.edu/bid/consulta_articulos.php?fichero=15vela.htm). És una de les tres declaracions famoses sobre l'Open Access, juntament amb la de Budapest (2002) i Bethesda (2003), i en ella es defensa la publicació del coneixement científic en llocs d'accés obert.

La conselleria d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació va subscriure al març de 2006 la Declaració de Berlín i va donar així suport als plantejaments que ja han fet universitats i organitzacions públiques i privades europees vinculades amb la ciència i la recerca. La declaració defineix les condicions que han de complir les contribucions d'accés lliure.

Entre d'altres també han signat: Universitat Politècnica de Catalunya, Biblioteca de Catalunya, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Universidad Autónoma de Madrid, Universidad Carlos III de Madrid, Universidad Complutense de Madrid, Universidad Rey Juan Carlos, Universitat d'Alacant, Universitat de Lleida, Universitat de Vic, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat Pompeu Fabra, Universitat Jaume I...

Segons aquesta Declaració els autors han de:

- garantir el dret a l'accés obert.
- dipositar el document en línia.

Per a incentivar l'accés obert s'han establert dues vies de publicació:

- o òptima (la via daurada): els autors han de publicar en revistes d'accés obert sempre que existeixin les condicions adequades dins el seu àmbit (ex. <http://www.doaj.org>).
- o bona (la via verda): publicar articles en revistes tradicionals i autoarxivar-los en dipòsits d'accés obert (<http://archives.eprints.org/eprints.php>). La universitat pot fer que tota la literatura científica sigui accessible al seu dipòsit institucional.

La Université de Liège, practica la via 'verd pàlid', que consisteix en:

- recollir la totalitat dels articles publicats per professors de la universitat
- ensenyar sempre les metadades dels articles
- donar accés al text complet quan es pot. De vegades està temporalment no disponible (períodes d'embargament), i
- si el text complet no és accessible (temporalment o permanent), el sistema genera una petició d'un e-print que va a l'autor i si aquest ho aprova, se li envia una còpia-e de l'article (això es pot fer encara que l'autor no hagi retingut el dret de còpia). Aquesta petició és pot fer

automàticament des de molts dipòsits institucionals, com per exemple el dipòsit de la Universidade do Minho (<http://repositorium.sdum.uminho.pt/>).

La Université de Liège va aprovar el 2007 que el dipòsit dels articles fos obligatori, fent que només els articles dipositats al seu dipòsit (ORBI <http://orbi.ulg.ac.be/>) fossin considerats vàlids a efectes de currículums oficials i avaluació del professorat.

Algunes polítiques institucionals recents a **nivell internacional** són:

- El 17 de desembre de 2007 el Scientific Council del European Research Council defineix una política obligatòria d'autoarxiu en accés obert (...):
"The ERC requires that all peer-reviewed publications from ERC-funded research projects be deposited on publication into an appropriate research repository where available, such as PubMed Central, ArXiv or an institutional repository, and subsequently made Open Access within 6 months of publication".

- 11 de gener de 2008. La política d'autoarxiu, fins a aquest moment voluntària, del National Institutes of Health (NIH) d'Estats Units es transforma en obligatòria:
"In accordance with Division G, Title II, Section 218 of PL 110-161, the NIH voluntary Public Access Policy (NOT-OD-05-022) is now mandatory. The law states: The Director of the National Institutes of Health shall require that all investigators funded by the NIH submit or have submitted for them to the National Library of Medicine PubMed Central an electronic version of their final, peer-reviewed manuscripts upon acceptance for publication, to be made publicly available no later than 12 months after the official date of publication: Provided, That the NIH shall implement the public access policy in a manner consistent with copyright law".

- 12 de febrer de 2008. La Faculty of Arts and Sciences of Harvard University estableix una política sobre les publicacions científiques dels seus membres, que requereix, a més de l'arxiu dels articles, la transferència del copyright a la universitat:
*"Each Faculty member grants to the President and Fellows of Harvard College permission to make available his or her scholarly articles and to exercise the copyright in those articles. In legal terms, the permission granted by each Faculty member is a nonexclusive, irrevocable, paid-up, worldwide license to exercise any and all rights under copyright relating to each of his or her scholarly articles (...). The policy will apply to all scholarly articles written while the person is a member of the Faculty (...).
To assist the University in distributing the articles, each Faculty member will provide an electronic copy of the final version of the article (...) The Provost's Office may make the article available to the public in an open-access repository"*.

- 10 de juny de 2008. Política d'autoarxiu de la Stanford University School of Education:

“Faculty members grant to the Stanford University permission to make publicly available their scholarly articles and to exercise the copyright in those articles. They grant to Stanford University a nonexclusive, irrevocable, worldwide license to exercise any and all rights under copyright relating to their scholarly articles, in any medium (...).

The policy will apply to all scholarly articles authored or co-authored while a faculty member of the School of Education, beginning with articles for which the publisher's copyright agreement has yet to be signed. (...)

No later than the date of publication, faculty members will provide an electronic copy of the final version of the article at no charge to the appropriate representative of the Dean of Education's Office, who will make the article available to the public in an open-access repository operated by Stanford University (...).”

A **nivell de l'estat espanyol** en destacarem tres per ser les més recents:

- Aquest mateix any, el 6 de maig de 2008, la Comunidad de Madrid (Ayudas para la creación y consolidación de grupos del CSIC en la Comunidad de Madrid) deia:

“4.3 - De conformidad con la política de fomento del acceso abierto a los resultados de la investigación científica impulsada por la Comunidad de Madrid, que se alinea con las políticas y recomendaciones realizadas al respecto por la Unión Europea, plasmada en el apoyo a los repositorios institucionales de archivos abiertos de universidades y organismos públicos de investigación de la Comunidad de Madrid y en el desarrollo del portal buscador E-Ciencia ubicado en madrimsd.org; el grupo de investigación deberá facilitar la publicación en abierto de sus resultados de investigación en el repositorio institucional: "Digital.CSIC", (<http://digital.csic.es/>), del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, donde podrá realizar el depósito de los documentos de trabajo del proyecto según las condiciones establecidas para su gestión”.

- El 20 de maig de 2008 apareixia la política d'autoarxiu de la Universidad Rey Juan Carlos:

“el grupo de investigación deberá facilitar la publicación en abierto de sus resultados de investigación en el repositorio institucional “Universidad Rey Juan Carlos-DIGITAL”, (<http://eciencia.urjc.es/dspace/>) de la Universidad Rey Juan Carlos que cuenta con el apoyo de la Comunidad de Madrid, realizando el autoarchivo o aportando una copia digital de los documentos de trabajo, resultados de experimentos, comunicaciones a congresos, artículos científicos, etcétera, que se vayan generando a medida que avance la investigación”.

- El 18 de juny de 2008. Política d'autoarxiu de la Universidad Carlos III:

“De conformidad con la política de fomento del acceso abierto a los resultados de la investigación científica impulsada por la Comunidad de Madrid, (...), plasmada en el apoyo a los repositorios institucionales de archivos abiertos de universidades y organismos públicos de investigación de la Comunidad de Madrid y en el desarrollo del portal buscador E-Ciencia (...), el grupo de investigación [de la Universidad] deberá facilitar la publicación en abierto de sus resultados de investigación en el repositorio institucional E-Archivo UC3M, donde podrá realizar el autoarchivo o depósito, (...)”

2. Els investigadors i docents

Actualment els autors de la UAB no tenen un lloc únic per guardar els seus documents: els deixen a la seva pàgina web, en un servidor departamental o dins del campus virtual, amb la qual cosa es dificulta la recuperació i preservació futura d'aquests continguts.

La proposta als docents i investigadors de la UAB de publicar al DDD resol els problemes plantejats i, a més, millora de manera considerable la visibilitat tant dels autors individuals com de tota la producció científica de la universitat.

Els avantatges de l'autoarxiu són evidents:

- major visibilitat que pot conduir a un augment en el nombre de citacions.
- una gestió en un entorn estable (el DDD) amb una descripció normalitzada i un protocol d'intercanvi de dades estàndard (OAI_PMH).
- majors garanties de conservació del document, incloent la seva migració a nous formats i plataformes informàtiques en el futur.

La reticència dels autors és el major repte segons els experts. Es tracta del col·lectiu que té major interès en que s'ampliï l'accés a la informació científica i, al mateix temps, és l'únic capaç de portar-lo a terme.

Hi ha una resistència davant de les noves formes de treballar i/o un desconeixement d'alguns aspectes del nou procés. Els principals factors que contribueixen a la resistència de dipositar treballs en els dipòsits institucionals són:

- desconeixement de l'accés obert.
- desconeixement dels procediments de l'autoarxiu.
- falta de temps.
- falta de mitjans.
- indiferència davant dels possibles beneficis.
- resistència als canvis de procediment.
- resistència a un nou sistema.
- resistència a l'obligació d'arxivar el seu treball.
- por a la pèrdua de control sobre la seva obra i a una possible còpia.
- desconeixement de l'estat dels drets d'autor dels seus treballs i sobretot dels treballs col·lectius.
- por a entrar en un conflicte amb l'editor.

- desacord amb el propòsit de l'accés obert.
- desacord amb la idea de compartir obertament el seu treball.

De forma genèrica podem dir que les institucions escullen entre dues estratègies:

- **obligar** a que es dipositi el material, penalitzant els que no ho facin.
- **animar** a la col·laboració, per exemple mitjançant incentius addicionals a qui ho faci: major finançament per a futures investigacions, assistència a congressos...

L'experiència suggereix que el màrqueting més efectiu sol ser el que fan els autors que ja han dipositat les seves obres i comproven els avantatges, com, per exemple, l'augment de cites.

La institució ha de tenir en compte que el nivell d'acceptació de l'autoarxiu varia considerablement entre les diferents disciplines. El percentatge d'autors que participen acostuma a ser més elevat en aquelles disciplines en les que ja existien arxius digitals temàtics: física, economia, informàtica, etc.

Una mesura dràstica per aconseguir l'autoarxiu és una ordre institucional. Aquesta política és recolzada per alguns promotors de l'Open Access, com Stevan Harnad (que creu que l'autoarxiu voluntari no funciona per més esforços que s'hi dediquin) de la University of Southampton, que ha constatat que les institucions que l'han adoptat han vist un creixement espectacular del nombre de treballs dipositats.

En el ROARMAP (Registry of Open Access Repository Material Archiving Policies) hi ha registrades més de 60 polítiques institucionals - <http://www.eprints.org/openaccess/policysignup/>

No n'hi ha cap de registrada per a Espanya.

Una altra web per a tenir més informació sobre les polítiques institucionals: OPEN DOORS AND OPEN MINDS : What faculty authors can do to ensure open access to their work through their institution - http://www.arl.org/sparc/publications/papers/opendoors_v1.shtml

Llibre blanc publicat per SPARC i Science Commons, sobre com autors i institucions poden actuar per garantir que els drets sobre les seves obres no siguin exclusius dels editors. S'analitza el cas de la Facultat de Belles Arts de la University of Harvard i es donen models de llicències.

3. Aspectes de propietat intel·lectual

Sobretot haurem de tenir en compte els drets d'explotació dels autors. Necessitarem l'autorització explícita per part d'aquests dels seus drets de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació, mai amb caràcter d'exclusivitat.

Amb els articles publicats en revistes científiques podem tenir el problema que l'autor ja hagi cedit aquests drets, i en exclusivitat. Encara que l'autor vulgui incloure el seu document al nostre dipòsit no sempre podrà fer-ho sense l'autorització de l'editorial que li ha publicat. Els autors han de saber què signen i quins drets han cedit a l'editorial en el moment d'acceptar la publicació d'un article.

Per ajudar els autors, al Regne Unit van crear la plataforma SHERPA – RoMEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>), on hi ha recollides les condicions que apliquen els diferents editors internacionals. Aquestes són igualment vàlides per als investigadors de la UAB, tot i que potser faltaria ampliar-la amb els editors que no pertanyen a l'àmbit anglosaxó.

Cal tenir presents les llicències Creative Commons (<http://cat.creativecommons.org/llicencia2/>) i establir un sistema automàtic d'autoritzacions.

El tipus de llicència Creative Commons més estès és el: *Reconeixement - NoComercial – SenseObraDerivada*, però també caldria estudiar el *Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual*, o potser donar les dues opcions als autors.

Missatge sobre la propietat intel·lectual del dipòsit de la UB (Omado, <http://diposit.ub.edu/>):

Tots els continguts, incloent-hi els textos, les imatges i qualsevol altre material són propietat de la Universitat de Barcelona, o de tercers que n'hagin autoritzat l'ús.

Els materials inclosos en el Dipòsit digital estan subjectes a llicències Creative Commons, per la qual cosa qualsevol persona podrà accedir al material per copiar-lo, distribuir-lo, utilitzar-lo i fer-ne una comunicació pública, sempre que citi l'autor o autors del material i la Universitat de Barcelona, i n'indiqui la procedència. Aquests usos estan restringits a activitats no comercials si la llicència no indica el contrari. Pel que fa a la creació d'obres derivades, en què és permesa i d'altres en què no. Cal veure en cada material en quines condicions s'atorguen aquests drets. Els autors mantenen els seus drets sobre els materials i només atorguen a la Universitat de Barcelona el permís per difondre'ls a través del Dipòsit digital en les condicions establertes per la llicència d'ús que els acompanya.

Qualsevol acte de reproducció, comercialització, comunicació pública o transformació total o parcial del web no autoritzat prèviament necessita el consentiment exprés i escrit de la Universitat de Barcelona.

La Universitat de Barcelona no és responsable de la informació que es pot obtenir a través d'enllaços a sistemes externs que no depenguin de la Universitat.

Ens trobem, per exemple, amb el Nature Publishing Group que en els acords de copyright entre l'autor i l'editorial, no només utilitza llicències Creative

Commons en alguna de les seves publicacions sinó que, fins i tot, anima als autors a l'autoarxiu dels treballs publicats a les seves revistes:

"NPG does not require authors of original (primary) research papers to assign copyright of their published contributions. Authors grant NPG an exclusive licence to publish, in return for which they can reuse their papers in their future printed work without first requiring permission from the publisher of the journal. For commissioned articles (for example, Reviews, News and Views), copyright is retained by NPG.

When a manuscript is accepted for publication in an NPG journal, authors are encouraged to submit the author's version of the accepted paper (the unedited manuscript) to PubMedCentral

(<http://www.pubmedcentral.nih.gov/about/authorms.html>) or other appropriate funding body's archive, for public release six months after publication. In addition, authors are encouraged to archive this version of the manuscript in their institution's repositories and, if they wish, on their personal websites, also six months after the original publication. In all these cases, authors should cite the publication reference and DOI number (<http://www.doi.org/>) on any deposited version, and provide a link from it to the URL of the published article on the journal's website..."

(http://www.nature.com/authors/editorial_policies/license.html).

4. Alguns exemples

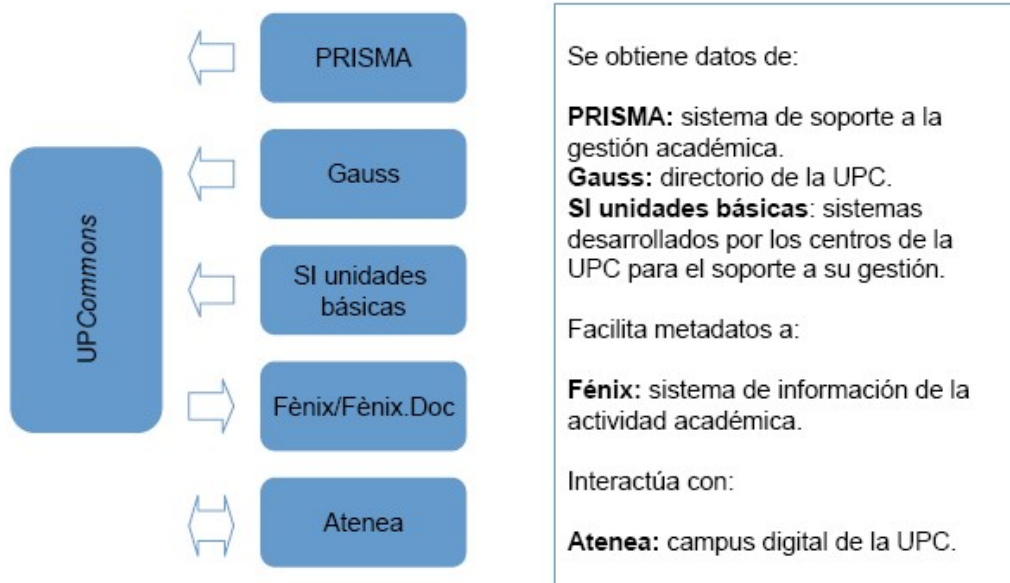
4.1 UPCommons

UPCommons (<https://upcommons.upc.edu/>) és el portal d'accés obert al coneixement de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Està format pel conjunt de dipòsits institucionals oberts de la UPC, alguns d'ells utilitzen llicències Creative Commons (CC). L'objectiu d'UPCommons és garantir la preservació de la producció docent i de recerca científicotècnica de la universitat, maximitzant la seva visibilitat i incrementant el seu impacte en l'àmbit de la recerca.

Els dipòsits desenvolupats actualment són DSpace.E-prints UPC, DSpace.Revistes UPC, PFC/TFC/Tesines, TDR (CBUC), Arxiu Gràfic de l'ETSAB i Videoteca Digital de la UPC.

El Servei de Propietat Intel·lectual del Servei de Biblioteques i Documentació (SEPI), té com a missió orientar els membres de la comunitat universitària sobre els principis bàsics de la normativa en drets d'autor, especialment en allò que respecta a la informació que es posa a la seva disposició a través dels serveis de les biblioteques de la UPC. Igualment, facilita, la tramitació dels números identificadors (ISBN, Dipòsit Legal, etc.) d'alguns documents d'interès per a la docència i la recerca universitària.

3.- Interoperabilidad e integración

4. 2 Repositorio Institucional de la Universitat d'Alacant

Per proximitat i actualitat podem veure RUA (Repositorio Institucional de la Universitat d'Alacant) <http://www.ua.es/rua>, creat des del Vicerectorado de Tecnología e Innovación Educativa.

Al juliol de 2007 aquesta universitat va convocar ajuts per constituir comunitats d'investigació en el RUA i per incentivar l'autoarxiu des de les mateixes. També van fer una altra convocatòria d'ajuts per a la publicació d'assignatures per a OpenCourseWare o per a l'inclusió de material docent en el dipòsit.

<http://www.boua.ua.es/pdf.asp?pdf=654.pdf&c=1>

RUA manté informació en format digital en accés obert. Es tracta d'un conjunt de serveis que la universitat ofereix als membres de la seva comunitat per a preservar, gestionar i difondre els materials digitals produïts, tant científics com docents, a través de l'autoarxiu. Entre els principals beneficis destaquen un major impacte dels treballs i una major visibilitat.

Entre les característiques tècniques dir que utilitzen el programa DSpace, metadades Dublin Core qualificades, protocol OAI-PMH i estableix adreces úniques i estables.

El dipòsit s'estructura en tres àrees: RUA revistes, RUA investigació i RUA docència. Cada una d'aquestes està organitzada en comunitats i aquestes en col·leccions. Cada comunitat gestiona el seu propi espai, es a dir, tenen la capacitat per elaborar la seva política de dipòsit i llibertat per determinar l'estructura de les seves col·leccions.

4.3 RepositóriUM

La Universidade do Minho té un dipòsit anomenat RepositóriUM (<http://repositorium.sdum.uminho.pt/>) creat l'any 2003.

El novembre del 2006 fan una Declaración del Consejo de Rectores de las Universidades Portuguesas (CRUP) sobre l'accés obert, entre d'altres coses recomanant:

- la creació de dipòsits a totes les universitats portugueses.
- la definició de polítiques institucionals que requereixin l'autoarxiu en els dipòsits de les publicacions dels seus membres.
- que el govern exigeixi l'arxiu en dipòsits d'accés obert de les publicacions resultants de projectes amb finançament estatal.

Avantatges del dipòsit institucional :

- en aquests moments la producció intel·lectual de la comunitat universitària està dispersa per milers de revistes científiques i actes de conferències.
- concentrant i oferint accés a la producció dels seus investigadors guanyen visibilitat i faciliten la demostració del seu valor científic, cultural, social i econòmic.

Per començar van fer projectes de demostració o comunitats pilot:

- van recol·lectar documents de les pàgines dels autors i dels departaments.
- van recol·lectar documents de dipòsits disciplinaris (Arxiv, RePEC...).
- van establir un programa de comunitats pilot (lots de documents, digitalitzacions...).

Per a que la participació sigui voluntària i efectiva és necessari que els avantatges dels dipòsits siguin comunicats de manera clara i freqüent. Les objeccions i resistències potencials han de ser anticipades i compreses.

Per promoure l'autoarxiu van crear guies i ajudes al procés, van fer presentacions als autors, van oferir un servei de suport sobre drets d'autor, van establir serveis de valor afegit (l·listats, estadístiques...), van crear material de presentació i divulgació, van presentar el dipòsit a reunions, seminaris i conferències, van publicar notícies sobre el dipòsit, van identificar comunitats i/o persones 'exemplars' i finalment, van divulgar casos amb èxit.

Principis de la política d'autoarxiu de publicacions a la Universidade do Minho:

- els docents i investigadors que siguin autors o coautors han de dipositar les seves publicacions i documents a RepositóriUM per a la seva disponibilitat en accés lliure, exceptuant aquells en que no sigui possible per problemes de copyright o altres.

- les estructures de la universitat (centres d'investigació i departaments) han de definir i posar en pràctica polítiques de dipòsit de la seva producció científica.
- els autors de tesis i dissertacions aprovades per la universitat hauran d'autoritzar el dipòsit.

Com s'aplica la política:

- els centres i departaments defineixen, aproven i/o subscriuen una política d'autoarxiu respectant un model genèric definit. També proporcionen les dades necessàries per a la creació de la seva comunitat en el RepositoriUM.
- els serveis de documentació creen les comunitats, verifiquen l'aplicació de la política definida i presten altres serveis als autors.

Com a incentiu a l'any 2005 el rectorat va concedir un finançament addicional als centres d'investigació en funció de l'adequació de la seva pràctica d'autoarxiu. A l'any 2006 és va tornar a donar però l'incentiu era significativament menor.

4.4 E-Ciencia

E-Ciencia (<http://www.madrimasd.org/informacionidi/e-ciencia/default.asp>), plataforma digital d'accés lliure a la producció científica. El projecte ha consistit en la creació d'una xarxa de dipòsits institucionals d'arxius digitals, amb un portal web que permet la cerca des d'un punt centralitzat, i l'accés obert als continguts de caràcter científic. A més està previst oferir serveis de valor afegit (assessorament en qüestions de propietat intel·lectual, difusió, estadístiques per article...).

El projecte es concep obert i "escalable": en la seva primera fase participen les Universitats del Consorcio Madroño, però està obert a la participació d'altres institucions (CSIC), així com a investigadors independents.

A nivell institucional :

- Universitats: importància de convèncer als investigadors per publicar en accés obert, explicant l'augment de l'impacte i de la visibilitat. És fonamental una política molt activa i de compromís dels òrgans rectors de les universitats i dels organismes públics d'investigació.
- A nivell de la Comunidad de Madrid es pensa, a mig termini, vincular el finançament de projectes o altres actuacions a la participació en les polítiques d'accés obert, per això:
 - o durant el 2007 s'han fet accions d'explicació i promoció de E-Ciencia als grups d'investigació.

- en una primera fase del 2008 s'han fet convocatòries per a grups d'investigació específics i consolidació dels grups del 2007, i a més s'inclouen recomanacions per a la publicació en accés obert.
- en una segona fase (que ja han iniciat al maig del mateix 2008) es passa a l'obligació de publicar en accés obert als beneficiaris del finançament de la Comunitat de Madrid.

5. Visibilitat de la producció científica a la UAB

El passat 22 d'octubre de 2008 el Consell Interuniversitari de Catalunya va fer pública una declaració (que s'adjunta com a annex a aquest informe) per donar impuls a l'accés obert en recerca. Cal emmarcar aquesta declaració dins de les propostes del CBUC per incentivar l'accés obert a la informació científica a Catalunya.

La producció dels investigadors i docents de la UAB queda dispersa per nombrosos servidors, web, dipòsits... de la pròpia UAB, d'altres associacions o de publicacions. No hi ha una política per tal de recollir tots aquests documents. Per exemple, hi ha docents que penjen el seu material al campus virtual, tenim revistes de la UAB al DDD, webs departamentals, vídeos a UABTube, documents institucionals al web, etc.

Caldria establir un lloc de dipòsit, sense exclusivitat però sí amb una certa 'obligatorietat' per part dels docents i investigadors. Des del Servei de Biblioteques s'ofereix el Dipòsit Digital de Documents, DDD, com a punt de recollida. Es tracta de facilitar un accés centralitzat a la informació, tant per als usuaris interns com externs. Els membres de la comunitat universitària poden presentar els seus treballs de forma coherent en un context més genèric. Als usuaris externs els permet cercar, usar i conèixer la nostra producció intel·lectual d'una forma molt més efectiva.

L'augment de la visibilitat de la producció científica fa que els nostres docents i investigadors siguin més llegits i citats arreu del món, i això fa augmentar el prestigi de la institució. El fet de tenir més presència a la xarxa incentiva l'intercanvi d'informació i afavoreix la relació personal amb professionals d'altres universitats.

De fet, un dels avantatges més importants de tenir un dipòsit institucional és poder exposar la nostra producció amb una xarxa cada vegada més amplia de col·leccions similars de tot el món. El registres que es troben al dipòsit són recol·lectats a tot el món a través d'eines "Open Archives Initiative" (OAI). Cal destacar a nivell europeu el projecte Driver (<http://www.driver-community.eu/>) del qual ja forma part el nostre dipòsit.

Una bona manera per fomentar l'autoarxiu dels document és establir una relació entre la Memòria de la Recerca i el dipòsit dels treballs en el DDD. Es van endegar converses durant la primera meitat del 2008 entre el Servei de Biblioteques i l'Àrea de Gestió de la Recerca, per tal de fer compatibles les dues eines i unificar l'entrada de dades.

A la vegada caldria fer un esforç per signar la Declaració de Berlín a nivell institucional.

La creació de l'Espai Europeu d'Educació Superior és una oportunitat per a recollir el material docent elaborat pel professorat per poder aconseguir un major reaprofitament d'aquest material.

A nivell institucional cal:

- compromís polític per fomentar l'accés obert a les publicacions científiques.
- escollir una estratègia davant els docents i investigadors per 'animar o obligar' a l'autoarxiu.
- dissenyar una política decidida de màrqueting i difusió d'aquest servei i dels avantatges del dipòsit.
- suport informàtic per fer els desenvolupaments que calguin al DDD i a la Memòria de la Recerca.
- integració del DDD amb altres sistemes d'informació de la institució i dels seus organismes de finançament.
- assessorament jurídic en temes de propietat intel·lectual.
- recursos econòmics per garantir la preservació de tots aquests fons.
- personal del Servei de Biblioteques.

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya

Secretaria General

Xavier de las Heras i Cisa, secretari general del Consell Interuniversitari de Catalunya

CERTIFICO:

Que la Junta del Consell Interuniversitari de Catalunya, en la sessió de 8 d'octubre de 2008, va prendre el següent acord sobre l'accés obert als fons de recerca de Catalunya:

Les universitats de Catalunya tenen una llarga experiència en la cooperació en l'àmbit dels serveis bibliotecaris que es va materialitzar l'any 1996 amb la constitució del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), que ja des dels seus inicis va tenir com a prioritat l'adaptació de les biblioteques als nous usos generats per l'acceleració dels canvis tecnològics i socials.

El CBUC, en aquest sentit, ha elaborat el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC), que conté més de tres milions de registres bibliogràfics i dona accés a més de sis milions de documents conservats a més de cent-seixanta biblioteques.

En l'actualitat aquest organisme concentra els seus esforços en el desenvolupament de la Biblioteca Digital de Catalunya (BDC), que fa possible la consulta oberta a diversos recursos, com les Tesis Doctorals en Xarxa, el Dipòsit de Treballs de Recerca en Accés Obert, Revistes Catalanes amb Accés Obert i Memòria Digital de Catalunya, entre d'altres.

Aquests recursos i infraestructures dels quals ja disposa el sistema universitari de Catalunya i que el fan pioner i singular en aquest àmbit, juntament amb les declaracions a favor de l'Accés Obert, com ara les de l'Associació Europea d'Universitats, les de l'European Research Council, les de la Comissió Europea, les de diversos centres finançadors de recerca, o les de Budapest, Bethesda o Berlin també apunten a la necessitat de fer un pas endavant per augmentar els fons d'aquests dipòsits digitals institucionalitzats.

Amb la finalitat, doncs, de donar un nou impuls a l'accés obert en recerca, el Consell Interuniversitari de Catalunya d'acord amb les funcions que li atribueix l'article 121 de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya, pren l'acord següent:

1. *El Consell Interuniversitari de Catalunya demana, d'acord amb les declaracions fetes a favor de la difusió de la informació científica en accés obert, que les universitats de Catalunya adoptin els mecanismes necessaris per tal que en l'horitzó de 2012 la producció científica de Catalunya finançada amb fons públics es pugui consultar en accés obert en dipòsits institucionals de recerca.*
2. *El Consell Interuniversitari de Catalunya es compromet a difondre a la comunitat universitària la informació relativa a l'accés obert i a la importància i necessitat de dipositar la producció científica en dipòsits institucionals com a estratègia del progrés científic i social.*
3. *El Consell Interuniversitari de Catalunya demana als organismes finançadors de la recerca que en els seus programes impulsin la publicació en obert i el dipòsit en els fons de la Biblioteca Digital de Catalunya.*
4. *El Consell Interuniversitari de Catalunya encarrega el seguiment i la implementació d'aquest acord a la comissió general de política universitària.*

I, perquè així consti, signo el present certificat.

Generalitat de Catalunya
**Consell Interuniversitari
 de Catalunya**

Barcelona, 22 d'octubre de 2008